

Cheeti da Pawlo sa Tiito Gimba guri giyaada

Tiito yaa Yunaanimoo, ina gi /imba Yeesu. Da hhe'esi gi iliay ya/abimiisay Pawlo hhiyumu-gosii wa/a gu kakaaru Gimba gu Hhou gu Yeesu Kristu. Qariqaaqari Pawlo gwaa ya/abi Tiito hhapee da Kireetege, ma giyaadimiisay gu kanisasuu gu yada tleehhidi.

Cheetitii Pawlo hiti kakaakana sa Tiito, ma hiileehhi hida gu koomee ibinaa da hhoi gu giyaadimiisee da kanisasuu tleehhidee. Slime Pawlo hitii gadiidina Tiito, idoo gi iliicaacaah-hamisiye raqoo paslaapasloo kanisaage, gaduũ gu hhawatee, gaduũ gu tigay, qaraiya haa tongee. Hiigaasooge ina hitii slaslaaslay sa Tiito tuba, hida goõ goó /imbee Kristu kwanda gi ibiidiyee hari qasaw haa daakaiimaa. Slime, kwanda gii /ipiyee wakitimee, kabaaba/u hari gimba haa deehhoo tla/aã gooinay.

Cehheemisuu gu Pawlo daqa Tiitoge

¹ Ana Pawlo, tongimoo gu Iliitleemu haa ya/abimiisay gu Yeesu Kristu, ana dinaati ya/abi daqa hida daa hiileehhige ha Iliitleemu, magiri giyaadi, ma slayri /imba daqa Kristuge haa ma caahhiri gimba gu lou, gungoó sirakomamida haa ibinaa da kooma muree pandaa da Iliitleemuge.

² Laqiyee teesaaqay iliipa'aru gu ibinaa da taysa naqatloo, daa uumi ha Iliitleemu, daa ilii kahhiye ma tlaatleesoo da khoodoti see. Gu lou, Iliitleemu yoóyii coriyaaba coko/o see!

³ Inkoo Iliitleemu Ilabu'umiisay goori, qatlay giyaa hiileehhige, yaa hiitlaa'asi Gimba gu Hhou gu Yeesu, hari amoo da kakaaru ha hida. Kara hari ilakaawaraa dosi haa ooyi yondukee sa ina.

⁴ Cheetiti sagaani ugu handikimi, Tiito,
 ugu ti nankoy pahha daqa dooii,
 gonkotaa hoó sliimaa /imbana Kristu
 Yeesu.

Ana ha firiirima Taataa goori Iliitleemu haa
 Kristu Yeesu,
 Ilabu'umiisay goori sugu laqane hhoiinay gu
 didiru haa qasaw,
 kara sugu qayee ibinaa da hhoi.

Yondu gu Tiito yade Kireetege

⁵ Idoo sugwaa may ugu taysi Kireetege, ana haati sla'a ugu, ma ilakonti tafa'amisu gimba sliimaa gwaa kahha tafaafau kanisasuuge, kara ma hiileehhedi gaduũ gu kanisaa yaamu sliimaage.

⁶ Gaduwaa gu kanisaa kwanda ti heedi gu kooma ibinaa da hhoi, doóba ilii kaawaraa dakoo lensee haa hhawata gu hadee leẽ kilesi. Kara ti heedi ya'ay kosi see goó /imbee Kristu, digi hhanti arina tlakwaroo ubee, ya'ay hhaka'a pahha goóba ilamuree, kara goóba gwaa/amee.

⁷ Lawaalimoo* kwanda ti heedi doóba ilii kaawaraa dakoo lensee, sa gimba ina dugunoó iliipa'ana yondu gu Iliitleemuge. Ina hingi

---

* **1:7 1:7 Lawaalimoo:** Angamalee na Askooфу.

hhanti arina ina na ina, heedi goóba cira slah-haa'a, oonimiisay gooba, gu waka qwatla haa hida, hhanti heedi gu kooma slahhaahhaau, hhanti slaslay idadu hari amamu gu tlakwi.

⁸ Ba/ay ti heedi gwaa cabuudu tleehhidiye, gu sla'a gimba gu hhou, goó ilahudeesa hingigi ga/ay nara'a, gu kooma ibinaa daa tafa'adi, gwaa tlinti'isu ibinaa dosi sa Iliitleemu, hingirigii kiki/ hari waaway.

⁹ Ina kwanda gi ooyiye nara'a caacaahhamisu gu lou gu Iliitleemu, doó iliipa'ane, qatlay dug-waa ilii caacaahhamisi gooay. Teesaaqay hiidah-hasi hii/atlisa muunaï gu hida wakinay, kara ilii/oo/i hida hhanki goó tlatlankimee gimbakee, ma sigi laqami dakoo dooina.

¹⁰ Hati gimaamisa gimbaki, sa gimba wanay hida wa/a goóba itatiimisu Iliitleemu, gwaa hacee gimba guba amoo haa goóyii coridee hida wakinay. Gimbaki dugoóti yondiidi loi ha raqata'a da hida doó iliikooma daba/u.†

¹¹ Hida hhakee kwanda gi qabiqabiside sumuku, sa gimba inay hiicoraaridiyay hida gu maraai wa/a, hari amoo da caacaahhamisu, gimbaka'a inay giraa hiiboo/riiba caacaahhamisu. Kara yoóti teesaaqay lalaqiyay hari amoo doóba muree, ma slayri hindaqaruumaa da ilamuree.

¹² Gimati tletimiisay gooina gu didiri gu kooma waaway yaa kaay tuba,

---

† **1:10 1:10 raqata'a da hida doó iliikooma daba/u:** Wayahu-udi gwaa iliipa'amee Kristu, gwaa iliikoomee iliiqamiduu sariyaa da daba/u da diini dooina da Yahuudi.

“Hida gu Kireete balalu sliimaa yaati afa'afuumidiri ubee, makay gu dihhi, gwaa buhhuumidee, kara gwaa naa/amuumuudee.”

¹³ Gimbaki daa arimi guti lou lou. Teesaaqay kwanda ga ilii/oo/odee hari dihhay hida hhakee, ma qadidiri nara'a /mbage Kristu.

¹⁴ Kara ilii/oo/akii inay, ma mayri itatiimisu gu catimisu gu hida gu Yahuudi haa ilakaawa da hida goó tlatlankimee caacaahhamisu gu lou.

¹⁵ Idadu sliimaa guti hhoi daqa hida gu hhoige. Teesaaqay see, daqa hhaka'ay gwaa papa/ee haa goóba /imba Kristu, wantaaba idoo lensee da hhoi. Sa gimba, ilahudaa gu muunaiñ koina haa tana/oo koina digaa tlufu'umisi.

¹⁶ Inay yoóti kaayay tuba, Iliitleemu gu khuiyay, tay yondu giyoó yondiidiyeei, yoó tosii laqaaqana tuba, Iliitleemu giyaati tlankiri sumuku. Hida hhanki digoó waki, yoó akhamisiyaaíiba, coko/ó see hiidahhasiyaaíiba yondu lensee gu hhou.

2

Caacaahhamisu gu lou duguni slai kanisau-uge

¹ Ugu kwanda ga caacaahhamiside gimbaka'a kilesi gu lou, goó daqa Iliitleemu dahha.

² Caacaahhamisi gaduũ, konee ilakhua, konee muree, konee waaway haa gwaa hii/atlee /mbage, sla'amuuge haa hiikaasage.

³ Nama teesaaqay leẽ, caacaahhamisi gaduũ gu tigay, konee ibinaa daa tlinti'isi, hhanti iliitlohhiidiyay, hhanti hhareediyay, hhanti ooniimidiyay. Inay kwanda gi caacaahhamisiyee hida gimba gu hhou.

⁴ Teesaaqay hiidahhasiyay caacaahhamisu tigay gu kahhee sagameeru, ma slairi hhawatee koina haã ya'ay koina.

⁵ Inay hiti ibiidiyee hari waaway hingigi ga/ayay, gii tlinti'iyay tlakwaroo, gi yondiidiyay nara'a yondu gu maraai koina, gi ibiidiyay hhoïnay, gi muriidiyay hhawatee koina, gimba gu Iliitleemu dugu hhanti belendeqesi ha heedi lensee.

⁶ Nama teesaaqay, ilakwikwihhi qaraiya, ma ibiidiri hari waaway hingigi ga/ay inay kilakoina.

⁷ Gimba googuu sliimaa, laqami ibinaa da hhoi, hida wakinay ma ilakeesiri ibinatee toku. Caacaahhamisuu googuu, caacaahhamisi hida hari amoo daa tafa'adi daroo khawa muree.

⁸ Kara iliikoomii gimba gu lou kilesi, caacaahhamisu dooba ilawaamisuu ha hida. Teesaaqay hhakee seei goó tlatlankimee, digimaa ooyi ha ilamuree, sa gimba maa slayaaiiba idoo lenseei da tlakwi da kaawaraa daqa doorii.

⁹ Caacaahhamisi tongimaiĩ, ma muriidiri hari khisla looe dooina, kara magi muunaiĩ booesiri gimba sliimaage giyoó yondiidiyee. Inay hhanti ilaki/misiyay looe dooina,

¹⁰ kara hhanti fiisiyay idoo lenseei daqa dooinaa, ba/ay inay laqanee ibinaa da kooma muree, digima/mbi ha looe dooina. Hari amotee gimba sliimaage, inay haraa khayay daareesa

daqa caacaahhamisu gu gimba gu Iliitleemuge Ilabu'umiisay goori.

Iliitleemu yoó ilabu'una hida tlakwaroogo

¹¹ Inkoo, hhoínay gu didiru gu Iliitleemu goó ilabu'uma hida goó dugungii tlaa'asi pandataa.

¹² Hari hhoínaykee kosi gu didiru, Iliitleemu hindoóti caacaahhamisi dandiray, ma siani tlakwaroo haa slahhaahhaau gimba gu kooroti, kara gi slayna ibinaa daa tafa'adi haa waway hangigi ga/ayna, gi muriidana Iliitleemu koorotii da inkooge.

¹³ Ibiidane teesaaqay, qatlay ga ilii baqaaqamidane iliipa'aru goori daa/aafi haa balota'a Yeesu Kristu, ina gu Iliitleemu haa Ilabu'umiisay goori, dugumaay tlaa'asiye hari wanqamee.

¹⁴ Hingaa hadisi ina lenkosi ubee, /ambeenimoka'a pahha, ma dandi afigweedi tlakwaroogo haa ma dandi ilabuusli tlakwaroo sliimaago, ma hida kosi tleehhidani, goó slahhaahhaae yondu gu hhou.*

¹⁵ Inkoo hagu sla'a, ugu ma caacaahhamisidi hida te'esii gimba sliimaa guñ ilakaay, /atlisii muunañ gu hida, kara ilii/ooñi hida wakinay hari /uuru googu, giyaadimiisay gu kanisaa pahha. Teesaaqay dugu hhanti qooqiidi ha heedi lenseei.

3

Ibinaa da hhoi da hida gu Iliitleemu

---

* **2:14 2:14** Hari iliiawaraa ma'aana da afigweeda da hida, ma yondimiisee da Iliitleemu tleehhidiri, slime yu'udii kitaabuu gu Daareesoo 130:8; Hiica/araa 19:5; Hiislaslaw gu Sariyaa 4:20; 7:6; 1 Peetiro 2:9.

¹ 13 Tiito, kwanda sigii slayde hida goõ, ma itatiisiri hida gu koomee /uuru tawaalooge haa hida gu deni goó wariiqadimidee yondu gu sirikariinii, inay hingi ilakhuukhu'usiye, sa yondu sliimaa gu hhou.

² Kara inay hhanti wahaahanay heedi lensee, hhanti naanaqamidiyay, slayee ibidinaa da /abi da hhoi, tay gi ibiidiyay aslaa'amee loi haa hida sliimaa.

³ Dandiray qatlaykira gu waka'alee haati kah-hana bawmage, Iliitleemu gwaa itatiimisaniiba, dandaatii coraaridi, dandiray yaati tongimaiĩ daa tawaalimi ha slahhaahhaau haa hha'aloo paslaapasloo da slaqoo. Balalu sliimaa handaati tlakwi, kara haati kona tloomu sa hida wakinay. Hangwaati wakaawakana, dandigi waki ha hida sliimaa, inay seei gigi wakani.

⁴ Gimati teesaaqay see, Iliitleemu Ilabu'umiisay goori sindaa laqami hhoinay haa sla'amuu gosi, dugwaa ilii tlaa'asi,

⁵ hindaas ilabu'umi dandiray, sa gimba gu /awaariru gosi giyaa kone sa dandiray, yaati sa gimba gu yondu gooriiba gu hhou gaa yondi-idani. Hindaati ilabu'umi hari amoo da ilabusla tlakwaroo doori laqwaloo doorii da cadii, kara hindaas hii/abeesi muunaĩ kotii hari /uuru gu Muuna gosi.

⁶ Iliitleemu hindaas ilii ku'usi Muunakee kosi hari cabuuma, hari amoo da Yeesu Kristu Ilabu'umiisay goori.

⁷ Kara Iliitleemu hindaati faadi konaaba tlakwaroo hari amoo da hhoinay gosi gu didiru. Ina yaa laqi gimba goõ teesaaqay, ma aalini

iliipa'aru gu ibinaa da taysa naqatloo giyaa uumi.

⁸ Gimbaki goõ sugwaa kaay guti lou, kara gu iliipa'aruu, ana sla'a ugu ma iliikonti hari/uuru gimbakee, sa hida hhakee gwaa qaasee /imba dooina daqa Iliitleemuge, ma hiikarahhiri yondu gu hhouge. Gimbaki guti hhou, kara ti kona faydaa daqa hidage.

⁹ Inkoo tlintiaw kabaaba/u gu bawma, catimisu gu umaii gu okookoiï gu kooma faadoo da tleedi, tlanka haa qwatla sa sariyaa da Musaa. Gimbaki sliimaa konaaba faydaa, kara iliayaaba heedi lenseei.

¹⁰ Hida hhakee goó /simee deehhoo tla/aã goorii, kwanda ugu hagi ilii/oo/ode, bere slaiyaa-iba mawaraa, kwanda gi kara ilii/oo/ode da cadii, ma mayri teesaaqay lalaquu. Asunkuilee bere kahhiyay slaiyaa-iba itatiisa, hangu mamaydee haa inay sumuku.

¹¹ Ugu ha khu'uda tuba, sagaiï gu hida hhakee gu hhoiiba, yaa mayri gimba gu lou sa sirako-mamidu gu afa'afuumaa kilesi. Kara inay ti hida gu koomee tlakwaroo, hingaa /agitiniri hari tlakwaroo dooina.

Ilakaawa haa cehheemisuu gu hiifaakoo

¹² Qatlay gamaa ilii ya/abe daqa dooguu Ari-teema angamalee Tikiiko, hhoora la khayda booma da Nikapoolige, sa gimba ana haa sla'a khawaraa te'esii, ma ibiidi qatlay gu slehheeri gu koomee caaqwa.

¹³ Qatlay Seena, heedikira gu sariyaa haa Apoolo gimaa ilii waaudiye, iliiawakii hari/uuru

googu, ma slayri idadu sliimaa, gi slaiyeei hhiyuma dooinay.

¹⁴ Sa gimba, hida koti kwanda hingi caacaahamisiyee, mangii ca/asiri, ma yondiidiri yondu gu hhou, ma iliia'ayri qaḡaw sa hida idadu gu kaari haa ma slayri ibinaa doóba dakusa/aamu.

¹⁵ Hida sliimaa gu Iliitleemu gu ti'ii waaree haa ana, dugwaani cehheemisi ugu, Tiito. Cehheemisi dene'ee koti goō, gu koomee ámba daḡa Kristuge.

Inkoo firoo doyi na nahaã ambee, hhoinay gu didiru gu Iliitleemu ibiidiyee haa unkuray gonkokunaa.

Burunge
Burunge: Ilaʼmbidu Gu /abu hari Burungaisoo
(Bible)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Burunge

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Apr 2025 from source
files dated 26 Apr 2025

5fd9f69c-03b6-5343-85b8-5043bec70185